

Cinsellikle İlgili Konularda İletişim ile Evlilik Öncesi Cinselliğe Yönelik Tutum: Üniversite Sınıf Düzeyinin ve Cinsiyetin Rolü*

Melisa Ebeoğlu**¹ ve Eda Karacan²

Öz

Cinsel tutum ve davranışlar erken yaşlarda temel olarak aileden etkilenirken, sonrasında akran etkileri daha önemli hale gelmektedir. Üniversite döneminde, ailenin denetiminin azalması ve üniversite ortamının kendi içindeki kültürü cinselliğe yönelik tutum ve davranışları etkileyen önemli faktörler olmaktadır. Mevcut çalışmada, cinsiyete ve üniversitenin başlarında veya sonlarında olmaya bağlı olarak üniversite öğrencilerinin anne, baba ve akranla cinsel konularda iletişimleri, anne, baba ve akrandan algıladıkları cinsel onayları ve evlilik öncesi cinsellik ile namusa yönelik tutumlarındaki farklılıkların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Ankara’da çeşitli üniversitelerde öğrenim gören 18-27 yaş aralığındaki 377 katılımcıya (263 kadın; 114 erkek) *Cinsel Konularda İletişim ve Onay Ölçeği*, *Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği*, *Cinsel Tutum Ölçeği*, *Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği* ve *Kişisel Bilgi Formu* uygulanmıştır. Analizler sonucunda, özellikle kadınlar arasında üniversitenin son yıllarında cinselliğe yönelik tutumlarda izin vericiliğinin arttığı bulunmuştur. Ayrıca evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu hem kadınlarda hem de erkeklerde cinsel izin vericilik, namusa ilişkin tutum ve arkadaşın cinsel onayının anlamlı olarak yordadığı, ancak erkeklerde kadınlardan farklı olarak annenin cinsel onayının da evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı elde edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda kadın ve erkekler için cinselliğe yönelik atfedilen kültürel değer ve tutumların halen devam ettiği görülmüştür. Çalışmanın bulguları, toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyo-kültürel yaklaşımlar temelinde tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler

Cinsel iletişim
Cinsel onay
Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum
Namus
Üniversite öğrencileri

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi
10 Temmuz 2018
Kabul Tarihi
11 Ocak 2019
Makale Türü
Araştırma Makalesi

DOI: 10.12984/egcefd.442010

Sexual Communication and Attitudes Toward Premarital Sexuality: Role of the University Class Level and Gender*

Abstract

Sexual attitudes and behaviors are mainly affected by parents at early ages, and then peer influence becomes more important. During college years, less parental control and cultural environment of universities have significant effect on sexual attitudes and behaviors. It was aimed to determine the difference in individuals’ sexual communication level with their parents and best friends, perceived sexual approval from parents and best friends, attitudes toward premarital sexuality and honor, according to university class level and gender. *Sexual Communication and Approval Scale*, *Attitude Toward Premarital Sexuality Scale*, *Sexual Attitude Scale*, *Attitudes Toward Honor Scale* and *Demographic Information Form* were collected from 377 university students (263 female; 114 male) studying in Ankara, whose age ranged between 18-27. Results revealed that sexual permissiveness in the last years of university have increased especially among women. In addition, sexual permissiveness, attitudes toward honor, and peers’ approval of sexuality emerged as significant predictors of premarital sexual attitudes among men and women, while mother’s approval of sexual activity is also a significant predictor among men. This study shows that the cultural values and attitudes attributed to sexuality for men and women are still continuing. The results were discussed in terms of gender roles and socio-cultural approaches.

Keywords

Sexual communication
Sexual approval
Attitude towards premarital sexuality
Honor
College students

Article Info

Received
July 10, 2018
Accepted
January 11, 2019
Article Type
Research Paper

Atf: Ebeoğlu, M. ve Karacan, E. (2019). Cinsellikle ilgili konularda iletişim ile evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum: Üniversite sınıf düzeyinin ve cinsiyetin rolü. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 01–19. doi: 10.12984/egcefd.442010

* Bu çalışma, Melisa Ebeoğlu tarafından Doç. Dr. Eda Karacan danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinden üretilmiştir. [This study was produced from master thesis prepared by Melisa Ebeoğlu under the supervision of Assoc. Prof. Eda Karacan]

** Sorumlu Yazar/Corresponding Author

¹ Ufuk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Türkiye, melisaeboglu@gmail.com

² Ufuk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Türkiye, edakaracan@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Attitudes and behaviors toward sexuality is mainly developed in family context, and therefore communicating with parents on sexual issues is one of the key factors affecting sexual attitude and behavior of adolescents (Shtarkshall, Santelli, & Hirsch, 2007). While sexual attitudes and behaviors are primarily influenced by the family at an early age, later peers and the university environment become more influential on the adolescents' sexual attitudes and behaviors (Orçın, Aras, & Açık, 2003). Specifically, studies mentioned that individuals seem to be more tolerant towards the premarital sexuality of women in senior year of university. Therefore, cultural environment of university seem to make a difference on attitudes toward sexuality, especially for women (Ozan, Aras, Şermin, & Orçın 2004; Ozan et al., 2010).

The aim of this study is to investigate being whether at the beginning of or at the end of the university and gender make a difference in individuals sexual communication level with their parents and best friends, perceived sexual approval from parents and best friends, attitudes toward premarital sexuality, and honor within a developmental perspective.

Method

The participants were 377 (263 female and 114 male) single undergraduate and graduate students from Ankara (aged from 18 to 27; $M = 21.50$; $SD = 2.27$). Female participants' mean age was 21.33 ($SD = 2.21$) and male participants' mean age was 21.89 ($SD = 2.38$). Data were collected through self-report questionnaires including the *Sexual Communication and Approval Scale*, *Attitude toward Premarital Sexuality Scale*, *Sexual Attitude Scale*, *Attitudes toward Honor Scale* and *Demographic Information Form*. Firstly, participants were informed about this study by researchers. Then the questionnaires were administered to the students in their universities during lesson hours. The completion of the questionnaires took nearly 40 minutes.

Findings

Results firstly revealed that male university students had more sexual experience than female university students and had the first sexual intercourse at an earlier age. Furthermore, participants stated that they mostly get the first information on sexuality from their friends, and it is respectively followed by media, family, and other resources (school, book, etc.).

Secondly, differences in gender and university class level were tested by means of MANCOVA with sexual attitudes, attitude toward premarital sexuality, sexual communication with and approval of parents and friends, and attitudes toward honor as the dependent variables. Place in which they have lived for the longest time after they were 10 years old as the covariate. In terms of gender differences, while female mostly preferred to communicate with their mothers, male preferred to communicate with their fathers. There is no gender difference regarding the attitudes toward honor. When the differences related to the university class level are considered, senior students have more positive attitude towards premarital sexuality, associate women's virginity less with honor, have higher level of sexual communication with both parents and friends, and perceive higher sexual approval from both their parents and best friends than freshmen students. In addition, women participants who were at the end of the university were found to have a higher scores in terms of sexual approval of friends, attitudes toward premarital sexuality, sexual permissiveness, and sexual instrumentality than women participants at the beginning of the university.

Finally, in order to determine which variables predict attitudes towards premarital sexuality, multiple hierarchical regression analysis was conducted for female and male participants separately. Attitudes towards premarital sexuality, sexual permissiveness, attitude towards honor, and friends' sexual approval have been significantly predicted in both female and male samples, only in male sample mother's approval of sexual activity had also significant effect on premarital sexuality.

Discussion and Conclusion

Consistent with other studies in the literature (Aşkun & Ataca, 2007; Karacan & Balamir-Bektaş, 2016), finding in favor of men with regard to the amount and age of sexual experience is believed to arise from the fact that men are more liberally trained in sexuality, and that social control over sexual behavior is primarily based on women. The finding that participants obtained the first information about sexuality from their friends was similarly consistent with many studies in the literature (Bulut, Nalbant, & Çokar, 2002; Gökengin et al., 2003).

In terms of gender differences, it was found that communication in sexual issues occurred between parents and children of the same sex. It is believed that there is a differentiation in this respect as boys and girls have different developmental experiences and therefore feel themselves more comfortable when talking to the same sex parents who have undergone similar sexual development processes (Topkaya, 2012). Furthermore, there is no difference between genders in terms of attitude towards honor in this study. This finding is important in terms of showing that the value judgments about honor that require sexual avoidance for women continue. When the differences related to the university class level are considered senior students have more positive attitude towards premarital sexuality, associate women's virginity less with honor, have higher level of sexual communication with both parents and friends, and perceive higher sexual approval from both their parents and best friends compare to freshmen students. These differences stem from the fact that university environment is relatively comfortable, that most of the students are living apart from the family or change in parallel with the progress of age and education level (Akın & Özvarış, 2004). When the interaction effect is evaluated, only senior female students had more positive attitudes toward premarital sexuality and perceived more sexual approval from their best friends. This is due to the fact that men's sexual experience is approached tolerantly already in pre-university periods (Duyan, 2004; Ozan et al., 2004) and that peer groups, who are not under the supervision of their parents, have more influence in university culture.

When the results of hierarchical regression analysis are evaluated, attitudes towards premarital sexuality, sexual permissiveness, attitude towards honor, and friends' sexual approval have been significantly predicted in both female and male samples, only in male sample mother's approval of sexual activity had also significant effect on premarital sexuality. Since mother's and father's sexual approval is highly correlated, especially for the male sample, only the approval of the mother is included in the analysis, so the approval of the mother expresses the father's approval in a sense. Additionally, Sancar (2009; 2012), who deals with the Turkish modernization period on the basis of gender roles, states that the control of the forms of child rearing and sexuality are generally seen as concern of mothers. Since, in Turkey permissiveness for premarital sexuality is largely not accepted for women but accepted for men, it seems that sexual approval of mother was not a significant predictor for female sample, but sexual approval of mother was a significant predictor towards premarital sexuality in male sample.

In sum, even though attitudes and behaviors towards sexuality are transmitted as social values through various channels (media, peer relationships, etc.), they are basically encountered as a subject under the supervision of the family. However, it seems that the approval of the social environment is more important when this supervision is perceived more loosely as in the university environment. The main contribution of this study is that senior women students perceived more sexual approval from their friends, confirmed premarital sexuality, and regarded sexuality as an instrument. In addition to the contributions of the research, there are some limitations of this study, such as the collection of data only from the students studying at various universities in Ankara and the fact that the data collection tools used in the study are self-report instruments. These limitations can be avoided in future studies by taking measurements from parents and friends as well as university students. Finally, it is envisaged that the inclusion of variables such as gender roles, social control, parental supervision, and religious attitude into future research, will fill a significant gap in the literature.

Giriş

Biyolojik, psikolojik, sosyoekonomik, kültürel ve dini faktörlerin karşılıklı etkileşimi sonucunda yaşanan cinsellik, sosyal kurallar ve değer yargıları ile belirlenmiş olup iki insanın uyum içindeki beraberliği ile cinsel hazzı içeren özel bir yaşantıdır (Basset ve Kaim, 2000; Gülsün, Ak ve Bozkurt, 2009). Birçok gelişim kuramı ergenlik döneminin, cinsel tutum ve davranışların gelişiminde önemli bir dönem olduğunu belirtmektedir. Cinsel organlarda fiziksel ve işlevsel değişikliklerin meydana gelmesi ile cinsel kimlik gelişiminin ön plana çıkması, cinselliğin ergenlik döneminde önemli hale gelmesine neden olan faktörlerden bazılarıdır (Set, Dağdeviren ve Aktürk, 2006). Cinselliğin ergenlik döneminde önemli hale gelmesinde ergenlik döneminin sonlarına doğru bireyselleşmesini tamamlayan, kendini diğer yetişkinlerden duygusal anlamda bağımsızlaştıran ve sevgi arayışı bulunan gencin her iki cinsten akranlarıyla daha olgun ilişkiler kurmaya hazır olması da etkilidir (Akalın, 2006; Set ve ark., 2006). Ayrıca 21. yüzyıldaki koşullar bireylerin hayatlarını rahat bir şekilde devam ettirmek için yüksek öğrenim görmelerini gerektirmekte, bu da gençlerin evliliği yirmili yaşlarının sonuna ertelemeleri ile evlilik öncesi cinselliği deneyimleme gibi isteklerini beraberinde getirmektedir (Arnett, 2007).

Cinsel tutum ve davranışlar genel olarak bireyin ailesinden, başkalarıyla olan ilişkilerinden ve yaşam koşullarından etkilenmekte olup (Snegroff, 2000), cinsellik konusunda her kültürün kendi normları bulunmaktadır (Aşkun, 2000; Bogle, 2008). Toplumların cinsellikle ilgili ürettikleri kurallar zaman içerisinde aile ve evlilik kurumları ile bağlantılı bir gelişim sürecine girmiştir. Cinsellik ve evlilik arasında oluşan bu bağ da evlilik öncesi cinsel ilişki gibi bir kavramın ortaya çıkmasına neden olmuştur (Sakallı, Karakurt ve Uğurlu, 2001). Birçok batı kültüründe evlilikte bekâret beklentisi ortadan kalkmış olup (Broude, 1975) doğudan batıya gittikçe, gençlerde evlilik öncesi cinsel ilişkinin daha kabul edilebilir olduğu (Yasan, Tamam, Özkan ve Gürgeç, 2009) ve evlilik öncesi cinsel ilişki için cinsiyetler arasında hemen hemen hiç farkın kalmadığı (Darroch, Singh ve Frost, 2005; Finer, 2007; Traeen ve Kvaem, 2007) dikkat çekmektedir. Ancak Türkiye ve diğer Müslüman ülkeler ile bazı doğu ülkelerinde (örn., Çin, Japonya vb.) özellikle kadınlar için cinsellik konusunda sınırlamaların daha çok olduğu ve evlilik öncesi cinsel ilişkinin nadiren yaşandığı görülmektedir (Aşkun ve Ataca, 2007; Yasan ve ark., 2009). Türkiye’de yapılan çalışmalarda benzer olarak evlilik öncesi cinsel ilişki deneyimi olan kişilerin çoğunlukla erkekler olduğu (Aşkun, 2000; Yıldırım, 2008) ve erkeklerin kadınlardan daha erken yaşta cinselliği deneyimledikleri (Aşkun, 2000) belirtilmektedir. Ayrıca Türkiye’de erkeklerin evlilik öncesi cinsel ilişki yaşama konusunda daha özgür algılandığı ve buna hoşgörü ile yaklaşıldığı görülürken, kadınların evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamalarına karşı daha fazla olumsuz tutum sergilendiği saptanmıştır (Kaya, Serin ve Genç, 2007; Sakallı ve ark., 2001; Topkaya, 2012).

Kadınların evlilik öncesinde cinsel ilişki yaşamalarının kabul görmemesi ve evliliklerde bekâret beklentisinin olması, kadın cinselliğinin bastırılması ile evlilik öncesinde cinsel ilişki yaşayan kadınların etiketlenmesi eğiliminin en temel nedenini oluşturmaktadır (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003). Çünkü kadının cinsel saflığı onun “namuslu kadın” olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir (Kardam, 2005). Namus kavramı Dünya’da hem kadınlar hem erkekler için doğruluk, dürüstlük ve erdemlilik gibi olumlu davranışlar olarak tanımlanmasına rağmen (Sakallı-Uğurlu ve Akbaş, 2013; Vandellos ve Cohen, 2003), erkek egemen yapının varlığını sürdürdüğü ülkemizde namus kültürü erkeğe cinselliği yaşama anlamında her türlü rahatlığı sağlamakta olup kadından, erkeğin ve ailesinin denetiminde bir yaşam sürmesini beklemektedir (Tezcan, 1999; Üskül, Cross, Sunbay, Gerçek-Swing ve Ataca, 2012). Namus konusunda yapılan araştırmalar incelendiğinde, bu çalışmalarda namus kavramı ile bekâretin ilişkilendirildiği görülmektedir (Okuy, 2007; Vargün, 2002). Benzer şekilde, diğer çalışmalarda özellikle erkeklerin, kadınların evlilik öncesinde cinselliği deneyimlemelerini uygun bulmadığı (Sakallı-Uğurlu ve Glick, 2003) ve kadına ilişkin namus algısına yönelik tutumlarının kadınlara göre daha olumsuz olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Vargün, 2002).

Cinsellik toplumsal güçler tarafından denetim altında tutulmakta (Bayhan, 2012) ve özellikle aile ile din kurumu, cinsel davranışları yönlendiren en temel sosyal kurumlar arasında yer almaktadır (DeLamater, 1981; Karacan ve Balamir Bektaş, 2016). Dolayısıyla, toplumun sahip olduğu değer yargıları ile normatif kuralların aile kurumunda yoğun olarak görülmesine bağlı olarak (Bağlı ve Sever, 2005), cinsel tutum ve davranışların doğrudan veya dolaylı olarak ebeveynlerden çocuğa aktarılmasının kaçınılmaz olduğu bilinmektedir (Jaccard, Dodge ve Dittus, 2002; Kotchick, Shaffer, Forehand ve Miller, 2001). Hem ülkemizde hem de gelişmekte olan diğer ülkelerde, ergenlerin cinsel konularda ilk bilgilerini arkadaşlarından aldıklarını gösteren çalışmalar ağırlıkta olsa da (Civil ve Yıldız, 2010; Kaya, Serin ve Genç, 2007; Orçın, Aras ve Açık, 2003) bu konulardaki ilk bilgilerini annelerinden aldıklarını belirten çalışmalara da alanyazında rastlanmaktadır (Bulut, Nalbant ve Çokar, 2002; Gölbaşı, 2002). Ayrıca cinsellikle ilgili konuların genellikle aynı cinsiyetten ebeveyn ile çocuk arasında konuşulduğunu gösteren bulguların yanı sıra (Eroğlu ve Gölbaşı, 2005; Karacan ve Balamir-Bektaş, 2016; Zhang, Li, Shah, Baldwin ve Stanton, 2007), ergenlerin cinsel konularda babalarındansa anneleriyle konuşmayı tercih ettiği (Jordan, Price ve Fitzgerald, 2000; Ogle, Glasier ve Riley, 2008) ve erkek ergenlerin anne babalarıyla eşit oranda konuştuğunu belirten çalışmalar da mevcuttur (Dutra, Miller ve Forehand, 1999). Ancak pek çok aile içerisinde cinsellik hakkında paylaşımın yüksek düzeylerde olmadığı görülmektedir (Bulut

ve Gölbaşı, 2009). Oysaki yapılan bazı çalışmalarda (Deptula, Henry ve Schoeny, 2010; Fingerson, 2005; Velez-Pastrana, Gonzalez-Rodriguez ve Borges-Hernandez, 2005), aile ile çocuk arasındaki cinsel konularda iletişimin yüksek olmasının, ergenlerin evlilik öncesi cinsel ilişki yaşama oranının ve cinsel ilişki sıklığının daha düşük olmasıyla ilişkili olduğu vurgulanmaktadır. Bu bulguların aksine yapılan başka bir çalışmada anneyle cinsel konularda iletişim sıklığının artmasıyla ergenin beş-altı yıl sonraki cinsel partnerlerinin sayısındaki artış arasında bir ilişki olduğu belirlenmiş olup (Khurana ve Cooksey, 2012), bunun ergenin, annesinin bu konudaki konuşmasını onun cinsel ilişkide bulunmasını onayladığı şeklinde algılamasından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmüştür. Dolayısıyla ergen tarafından algılanan ebeveynin cinsel onayı, cinsel konularda iletişim ile beraber ele alınması gereken önemli konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geleneksel olarak aileler, çocuklarının erken ergenlik döneminde cinselliği deneyimlemelerini onaylamamakta (Furstenberg, Hecceg-Baron ve Jemail, 1981; Reiss, 1981) ve bu durumu onların sosyal aktivitelerini, gece evde olmadıkları saatleri ve arkadaş ilişkilerini sınırlayarak kontrol altında tutmaya çalışmaktadırlar (Newcomer ve Udry, 1984). Ergenlerin büyük çoğunluğu da annelerinin, cinsel ilişki yaşamalarını onaylamadığını düşündüklerini belirtmektedirler (Jaccard, Dittus ve Gordon, 1996). Ancak daha büyük yaştaki ergenlerin cinsel davranışlarına ilişkin ailelerinden daha düşük kontrol algıladıkları ve cinsel ilişki deneyimlerinin olduğu görülmektedir (Newcomer ve Udry, 1984). Bunun yanı sıra ergenlerin yaşı arttıkça annelerinin de bu konuda daha onaylayıcı olma yönündeki eğilimleri artmaktadır (Dittus ve Jaccard, 2000). Aileden algılanan cinsel onay ile ergenin cinsel davranışları arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar değerlendirdiğinde, genel olarak aileden algılanan cinsel onay ile cinsel sağlık riskleri arasında ilişki olduğu saptanmış (Resnick ve ark., 1997; Romer ve ark., 1999) ve özellikle anneden algılanan cinsel onayın cinsel ilişkinin başlangıç zamanı ile de ilişkili olduğu görülmüştür (Jaccard, Dittus ve Gordon, 1998; Somers ve Paulson, 2000). Bu bulguların aksine Türkiye’de yürütülen bir çalışmada Akgün (2000) ergenin, ailesinin cinsel onayı olmadığına dair algısının yüksek olduğu durumda, cinselliği deneyimlemesinin daha olası olduğunu bulmuştur. Aileden algılanan cinsel onay, cinsiyet farklılıkları açısından ele alındığında ise erkek ergenlerin kızlara göre ailelerinden daha fazla onay algıladıkları (Moore ve Rosenthal, 1991), kızların babalarının cinsel onayının olmamasını erkeklerden daha çok sezdigi ve erkeklerin annelerinin cinsel onayının olmamasını, babalarının cinsel onayının olmamasından daha çok sezdigi dikkat çekmektedir (Hampton, Jeffery, McWatters ve Smith, 2005).

Ergenlik ve beliren yetişkinlik döneminde toplum ve ailenin yanı sıra akranların da cinsel tutum ve davranışlar üzerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır (Orçın, Aras ve Açık, 2003). Akran etkisi, ergenlerin cinsellik hakkında akranlarının tutumlarını doğrudan kabul etmesi şeklinde olabildiği gibi arkadaşlarından aldığı cinsel bilgilerin, onların cinsel ilişkiye girip girmeme konusundaki kararını etkileyerek de olabilmektedir. Yapılan çalışmalarda ergenlerin daha popüler olmak adına cinsel deneyime sahip gençleri arkadaş olarak tercih ettikleri görülmüş olup (Newcomer, Udry ve Cameron, 1983), cinselliğe geçişinde akran grubunun cinsel aktifliğinin etkisinin yüksek olduğu saptanmıştır (Jessor ve Jessor, 1975; Schulz, Bohrnsted, Borgatta ve Evans, 1977). Hampton ve arkadaşlarının (2005) çalışmasında da bu konuda gençlerin cinsel ilişkisi olan akran sayısına dair algısının, aileden algıladığı cinsel onaydan daha etkili olduğu bulunmuştur. Dolayısıyla akranların, ergen cinsel davranışı üzerindeki en büyük denetim gücünü oluşturduğu söylenebilir (Woodroof, 1985). Cinsel konularda iletişim açısından akranlar değerlendirildiğinde ise öğrencilerin cinsel konulara ilişkin ilk bilgi kaynağını akranların oluşturduğu (Civil ve Yıldız, 2010; Kaya, Serin ve Genç, 2007) ve ergenlerin cinsel konularda akranlarıyla daha çok konuştukları saptanmıştır (Prinstein ve Dodge, 2008). Ayrıca yapılan çalışmalarda ergenlerin arkadaşlarıyla konuşurken aileleriyle konuşmaktan daha rahat oldukları (Guzman ve ark., 2003) ve cinselliğe yönelik tutumlar açısından akranlarını ebeveynlerinden daha liberal algıladıkları da görülmüştür (Billy ve Udry, 1985).

Ergenlik döneminin sonları ile gençlik döneminin başlarına denk gelen dönem genellikle üniversitedeki öğrenim yıllarını kapsamaktadır (Karabulutlu ve Kılıç, 2011). Üniversite dönemi, kimlik ve bağımsızlık kazanma çabalarının yanı sıra (Rickwood, Deane, Wilson ve Ciarrochi, 2005) öğrencilerin bu dönemde cinsel açıdan aktif hale gelme gibi farklı yaşantılara açık olmaları açısından da önemlidir (Güngör, 2000). Cinsel tutum ve davranışlar erken yaşlarda temel olarak aileden etkilenmekteyken, ileri yaşlarda akranlar ve üniversite ortamı üniversite öğrencilerinin cinsel tutum ve davranışları üzerinde daha fazla etkili olmaya başlamaktadır (Orçın, Aras ve Açık, 2003). Örneğin, Tıp fakültesi öğrencileriyle yapılan bir çalışmada erkeklerin, hem birinci hem altıncı sınıfta kadınların evlilik öncesi cinsel deneyim yaşamasına hemcinslerinin yaşamasından daha olumsuz yaklaştığı görülürken, tüm katılımcıların son sınıfta kadınların evlilik öncesi cinselliğine birinci sınıftan daha hoşgörülü olduğu bulunmuştur (Özan, Aras, Şermin ve Orçın, 2004). Benzer şekilde Özan ve arkadaşlarının (2010) çalışmasında da kadınların birinci sınıfa kıyasla stajyer doktor (intern) oldukları zaman evlilik öncesi cinselliği deneyimlemelerine daha olumlu yaklaştığı görülmüştür.

Özetle ailenin ve toplumun ergenlerin cinsel tutum ve davranışları üzerinde önemli bir etkisinin bulunmasının yanı sıra bu dönemdeki cinsel tutum ve davranışlar, aile denetiminin azalması, akran etkisinin artması ve üniversite ortamının içerisinde kendine ait bir kültürü barındırması gibi sebeplerden ötürü üniversite bağlamından da etkilenmektedir. Ayrıca ülkemizde evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve davranışlarda

kültürel temelli cinsiyet farklılıklarının çeşitli alanlarda etkisini sürdürmesine rağmen (Ekşi, 1990), son yıllarda yapılan bazı çalışmalarda kadınların evlilik öncesi cinselliği yaşamalarına toleransın (Sakallı ve ark., 2001) ve gençlerde cinsel olarak aktif olma oranlarının geçmişe göre az da olsa arttığı görülmektedir (Aşkun, 2000). Ancak, bu artışın kırsal kesimlere kıyasla sosyal denetimin daha az sıkı olduğu metropollerde yaşandığı dikkat çekmektedir (Karacan ve Balamir Bektaş, 2016). Her ne kadar Türkiye’de evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum (örn. Sakallı ve ark., 2001) ve cinselliğe yönelik iletişim konularında (örn. Topkaya, 2012) çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da bu konudaki araştırmaların halen daha sınırlı olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı üniversite eğitiminin başında ve sonunda olan bireylerin anne, baba ve akran ile kurulan cinsel iletişim ve onlardan algılanan cinsel onay düzeyi ile evlilik öncesi cinselliğe ve namusa ilişkin tutum ve davranışlara ilişkin açıklamaları gelişimsel açıdan karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu doğrultuda, ilk olarak cinsel konularda iletişim ve onay açısından kadınların daha çok anne ve yakın arkadaşları ile erkeklerin ise daha çok babaları ve yakın arkadaşları ile cinsel konularda iletişim kuracağı ve cinsel onayın erkekler için daha yüksek olacağı beklenilmektedir. Ayrıca, cinsiyete bağlı olarak evlilik öncesi cinselliğe ve namusa yönelik tutumlarda erkeklerin kadınlara kıyasla daha muhafazakâr görüşe sahip olacakları da beklenilmektedir. Ancak, üniversite eğitiminin başında olmaya kıyasla sonunda olmanın evlilik öncesi cinselliğe ve namusa yönelik tutumlarda daha esnek görüşe sahip olmayı sağlayacağı araştırmanın bir diğer beklentisidir. Son olarak, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu kadın ve erkeklerde farklı düzeyde olmakla birlikte anne, baba ve akran ile kurulan cinsel iletişim ve onlardan algılanan cinsel onay düzeyi ile kendi cinsel tutumları ve namusa ilişkin tutumlarının anlamlı düzeyde yordayacağı beklenilmektedir.

Yöntem

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın verileri 2014/2015 Bahar yarıyılında Ankara’da farklı üniversitelerde (Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Ufuk Üniversitesi) öğrenim gören 263’ü kadın, 114’ü erkek olmak üzere toplam 377 bekar lisans ve lisansüstü üniversite öğrencisinden elde edilmiştir. Katılımcıların yaşları 18 ile 27 (*Ort.* = 21.50; *SS* = 2.27) arasında değişmekte olup, kadın katılımcıların yaş ortalaması 21.33 (*SS* = 2.21) iken, erkek katılımcıların yaş ortalaması 21.89’dur (*SS* = 2.38). Katılımcılara ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1
Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler (*N* = 377)

Değişkenler	Kadın (<i>n</i> = 263)	Erkek (<i>n</i> = 114)
Yaş		
<i>Ort.</i> (<i>SS</i>); ranj	21.33 (2.21); 18-27	21.89 (2.38); 18-27
Sınıf		
Üniversitenin Başları	123 (% 46.8)	62 (% 54.4)
Üniversitenin Sonları	140 (% 53.2)	52 (% 45.6)
Yaşamın Çoğunu Geçirdiği Yer		
Büyükşehir	156 (% 59.3)	77 (% 67.5)
Batı Şerit (Marmara,Ege, Akdeniz)	42 (% 16.0)	18 (% 15.8)
Orta Şerit (Karadeniz, İç Anadolu)	43 (% 16.3)	11 (% 9.6)
Doğu Şerit (Doğu Anadolu, GDA)	21 (% 8.0)	8 (% 7.0)
Kiminle Birlikte Yaşadığı		
Ailesiyle	96 (% 36.5)	43 (% 37.7)
Sadece Annesiyle	10 (% 3.8)	5 (% 4.4)
Yurtta	85 (% 32.3)	36 (% 31.6)
Evde Ev Arkadaşlarıyla	41 (% 15.6)	19 (% 16.7)
Evde Yalnız	12 (% 4.6)	8 (% 7.0)
Akrabası/Tanıdığı ile Birlikte	10 (% 3.8)	2 (% 1.8)
Diğer	8 (% 3.0)	1 (% 0.9)
Algılanan SED	14 (% 5.3)	11 (% 9.6)
Ortanın altı		
Orta	153 (% 58.2)	54 (% 47.4)
Ortanın üstü	93 (% 35.4)	49 (% 43.0)
Cinsel Deneyim		
Evet	56 (% 21.3)	84 (% 73.7)
Hayır	208 (% 78.3)	30 (% 26.3)

Tablo 1 –devam

Değişkenler	Kadın (n = 263)	Erkek (n = 114)
İlk Cinsel İlişki Yaşı		
< 14 yaş	-	8 (% 7.0)
15-18 yaş arası	7 (% 2.7)	44 (% 38.6)
18-25 yaş arası	48 (% 18.3)	32 (% 28.1)
25 yaş >	2 (% 0.8)	-
Cinsel Bilgi Kaynağı		
Aile	61 (% 23.2)	22 (% 19.3)
Arkadaş	175 (% 66.5)	74 (% 64.9)
Medya	123 (% 46.8)	36 (% 31.6)
Diğer (Okul, Kitap vb.)	17 (% 6.5)	14 (% 12.3)

Veri Toplama Araçları

Cinsel Tutum Ölçeği. Hendrick ve Hendrick (1987) tarafından geliştirilen ve kısa formunun Türkçe'ye Karaçam, Totan, Korkmaz ve Koyuncu (2012) tarafından uyarlanan bu ölçeğin amacı cinselliğe yönelik tutumları değerlendirmektir. 23 maddelik ölçeğin alt boyutlarından "izin vericilik" gelişigüzel cinsellik, "doğum kontrolü" sorumlu ve hoşgörülü cinsellik, "paylaşım" idealist cinsellik, "araçsallık" ise biyolojik ve faydacı cinsellik olarak tanımlanmaktadır. 6'lı likert tipi olan ölçeğin her bir boyutundan alınan yüksek puanlar cinselliğin o alt boyutlarına ilişkin tutumun olumlu olduğuna işaret etmektedir. Bununla birlikte, Cronbach alfa katsayılarının izin vericilik boyutu için .86, doğum kontrolü için .84, paylaşım için .66 ve araçsallık için .69 olduğu görülmektedir (Karaçam ve ark., 2012). Bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayıları izin vericilik boyutu için .90, doğum kontrolü için .55, paylaşım için .66 ve araçsallık için .72 olarak hesaplanmıştır. Cinsel tutum ölçeğinin doğum kontrol ve paylaşım alt boyutları, ilgili boyutların güvenilirlik katsayılarının psikolojik bir test için kabul edilebilir güvenilirlik katsayısının (.70) altında olmasından dolayı (sırasıyla .55 ve .66) analizlere dahil edilmemiştir (Büyüköztürk, 2005).

Evlilik Öncesi Cinselliğe Bakış Ölçeği. Ölçek, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumları saptamak amacıyla Karakurt (2000) tarafından yüksek lisans ders kapsamında geliştirilmiştir (akt. Sakallı, Karakurt ve Uğurlu, 2001). 5'li likert tipi derecelendirmeye dayanan ölçek üzerindeki 1, ölçülen konuda olumsuz tutumu; 3, bu konuda kararsızlığı; 5 ise olumlu tutumu belirtmektedir. "Evlilik öncesi cinsellik normal bir şeydir", "Daha önce cinsel ilişkisi olmuş biriyle evlenmek istemem" ifadeleri ölçek maddelerinden bazılarıdır. Toplam 12 maddeden oluşan ölçekten elde edilen yüksek puanlar, evlilik öncesi cinselliğe yönelik olumlu tutuma sahip olduğu anlamına gelmektedir. Sakallı, Karakurt ve Uğurlu'nun (2001) çalışmasında Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .95 olarak bulunmuş iken bu çalışmada Cronbach alfa değeri .93 olarak hesaplanmıştır.

Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği. Cinsel Konularda İletişim ve Cinsel Onay Ölçeği, katılımcıların aile ve arkadaşla cinsel konularda iletişimi ve aile ile arkadaştan algıladıkları cinsel onayı değerlendirmek üzere Akgün (2000) tarafından geliştirilmiştir. Cinsel konularda iletişim için 6 ve cinsel onay için 3 olmak üzere toplam 9 sorudan oluşan ölçek, 2 faktörlü yapıya sahiptir. 6'lı likert tipi derecelendirmeye dayalı olan ölçekte katılımcılardan maddelerin her birini anne, baba ve en yakın arkadaşı düşünerek 3 farklı kategoride işaretlemeleri beklenmektedir. Ölçek puanlarındaki artış, algılanan cinsel konularda iletişimin ve cinsel onayın yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları Akgün'ün (2000) çalışmasında cinsel konularda anne ile iletişim için .90, baba ile iletişim için .91 ve en yakın arkadaş ile iletişim için .82 olarak hesaplanırken; anneden algılanan cinsel onay için .83, babadan algılanan cinsel onay için .85 ve en yakın arkadaştan algılanan cinsel onay için .83 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise cinsel konularda iletişim alt boyutunun Cronbach alfa değerleri anne için .89, baba için .87 ve en yakın arkadaş için .87; cinsel onay alt boyutunun Cronbach alfa değerleri anne için .83, baba için .88 ve en yakın arkadaş için .87'dir.

Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği. Namusa İlişkin Tutumlar Ölçeği, namusun bakirelik, evlilik dışı cinsellik, kadının kontrol altında tutulması ve namusun toplum yapısıyla ilgisi gibi konulara yönelik tutumları değerlendirmek amacıyla Işık ve Sakallı-Uğurlu (2009) tarafından geliştirilmiş 14 maddelik bir ölçektir. Tek boyutlu yapıya sahip olan ölçekte "1", "hiç katılmıyorum", "6" ise "çok katılıyorum" anlamına gelmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, kadın namusunun bekâretle ve kadının aile üyeleri tarafından denetlenmesiyle ilişkilendirildiğine işaret etmektedir. Işık ve Sakallı-Uğurlu'nun (2009) çalışmasında Cronbach alfa iç tutarlılık değeri .94 olarak hesaplanmış iken bu çalışmada güvenilirlik katsayısı .90 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu. Araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, katılımcıların cinsiyeti, yaşı, algıladıkları sosyoekonomik durumu gibi sosyo-demografik özelliklerine ilişkin sorular ile cinsel ilişki deneyimi, ilk cinsel ilişki yaşı ve cinsel konularda bilgi edinme kaynağına ilişkin soruları kapsamaktadır.

Veri Toplama Süreci

Öncelikle Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden etik kurul onayı alınmış ve çalışma öncesi katılımcılara bilgilendirilmiş onam formları aracılığıyla çalışmanın amacı, verdikleri bilgilerinin gizli tutulacağı ve kimlik bilgilerinin alınmayacağı gibi konularda bilgi verilmiştir. Daha sonrasında katılımcılara yukarıda söz edilen veri toplama araçları araştırmacı tarafından ders saatleri içerisinde uygulanmıştır. Uygulamalar yaklaşık olarak 40 dakika sürmüştür.

Veri Analizi

İstatistiksel analizlere başlamadan önce verilerin analizlere uygunluğu kayıp değer, tekli ve çoklu uç değer ile normallik ve homojenlik sayıltıları açısından değerlendirilmiş olup, bu doğrultuda analizler paket program SPSS 21.00 aracılığıyla tamamlanmıştır. Bu çalışmada öncelikle cinsiyete ve sınıf düzeyine bağlı farklılıklar için çok değişkenli kovaryans analizi (MANCOVA) yapılmıştır. Cinselliğe yönelik tutumlar söz konusu olduğunda katılımcıların yaşamlarının çoğunu geçirdiği bölge önem kazanmakta ve gelenekselliğin farklı düzeylerde olduğu ülkemiz (Aşkun, 2000), cinselliğe yönelik tutumlar açısından farklı yaşam tarzlarını bünyesinde barındırmaktadır (Poroy, 2005). Ayrıca örnekleme yer alan üniversite öğrencilerinin yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerin (özellikle 10 yaş ve sonrası) farklılık göstermesi nedeniyle de, araştırma değişkenleri üzerinde karıştırıcı etkisi olabileceği düşünülerek bu değişken kontrol (kovaryans) değişkeni olarak analize dâhil edilmiştir. Daha sonra ise evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu yordayan değişkenleri saptamak amacıyla kadın ve erkek katılımcılar için ayrı ayrı olmak üzere hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Cinsiyet ve Üniversite Sınıf Düzeyine Bağlı Farklılıklar

Katılımcıların cinselliğe yönelik tutum, evlilik öncesi cinselliğe bakış, cinsel konularda iletişim ve cinsel onay ile namusa ilişkin tutum ölçeklerinden aldıkları puanlar üzerindeki cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyinin etkisini incelemek amacıyla 2 (kadın-erkek) X 2 (üniversitenin başında olma-üniversitenin sonunda olma) çok değişkenli kovaryans analizi uygulanmıştır. Yukarıda belirtildiği üzere katılımcıların özellikle 10 yaş ve sonrasında yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerin kontrol (kovaryans) değişkeni olarak atanmasının yanı sıra üniversite sınıf düzeyi belirlenirken hazırlık, lisans 1. ve 2. sınıf öğrencileri üniversite başı; lisans 3., 4. sınıf ile lisansüstü öğrencileri ise üniversite sonu olarak sınıflandırılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri ile gruplar arası farklılıklar Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2

Çok Değişkenli Kovaryans Analizinde (MANCOVA) Kullanılan Değişkenlerin Ortalama, Standart Sapma ve Gruplar Arası Farklılıkları

Değişken	Üniversite Sınıf Düzeyi						Grup Farklılıkları
	Üniversite Başı		Üniversite Sonu		Toplam		
	Kadın (n=122)	Erkek (n=60)	Kadın (n=137)	Erkek (n=52)	Kadın (n=259)	Erkek (n=112)	
Anne ile Cinsel İletişim							
Ort.	18.31	12.43	20.30	15.67	19.36	13.94	K>E**
SS	8.83	7.54	8.81	9.30	8.86	8.52	S>B**
Baba ile Cinsel İletişim							
Ort.	9.91	12.35	11.36	14.48	10.68	13.34	E>K**
SS	5.34	7.69	6.75	8.28	6.16	8.00	S>B*
Arkadaş ile Cinsel İletişim							
Ort.	27.37	27.47	29.90	29.13	28.71	28.24	S>B*
SS	7.64	8.79	6.71	7.30	7.26	8.14	
Annenin Cinsel Onayı							
Ort.	4.40	7.37	6.04	9.19	5.27	8.21	E>K**
SS	2.61	4.65	3.70	5.28	3.33	5.01	S>B**
Babanın Cinsel Onayı							
Ort.	3.73	7.47	4.86	9.35	4.33	8.34	E>K**
SS	2.02	4.74	3.21	5.38	2.77	5.11	S>B**
Arkadaşın Cinsel Onayı							
Ort.	8.22	14.07	12.18	15.35	10.31	14.66	E>K**
SS	4.84	5.10	4.90	4.20	5.25	4.73	S>B** KS>KB**

Not 1: **p < .01; *p < .05

Not 2: E: Erkek, K: Kadın, S: Üniversitenin Sonu, B: Üniversitenin Başı, KS: Üniversitenin Sonunda Olan Kadınlar, KB: Üniversitenin Başında Olan Kadınlar

Tablo 2 –devam

Değişken	Üniversite Sınıf Düzeyi						Grup Farklılıkları
	Üniversite Başı		Üniversite Sonu		Toplam		
	Kadın (n=122)	Erkek (n=60)	Kadın (n=137)	Erkek (n=52)	Kadın (n=259)	Erkek (n=112)	
Evlilik Öncesi Cinsellik							E>K**
Ort.	29.15	41.63	41.32	45.23	35.59	43.66	S>B**
SS	11.89	12.24	14.14	10.60	14.47	11.34	KS>KB**
Namusa İlişkin Tutum							
Ort.	39.94	41.87	28.06	31.90	33.62	36.98	B>S**
SS	15.29	14.90	14.95	14.62	16.22	15.44	
Cinsel İzin Vericilik							E>K**
Ort.	20.14	40.00	27.00	42.19	23.77	41.02	S>B**
SS	6.74	12.05	9.49	10.85	8.97	11.51	KS>KB**
Cinsel Araçsallık							E>K**
Ort.	17.67	21.45	19.96	21.04	18.88	21.26	KS>KB**
SS	5.05	5.24	4.64	4.13	4.96	4.74	

Not 1: ** $p < .01$; * $p < .05$

Not 2: E: Erkek, K: Kadın, S: Üniversitenin Sonu, B: Üniversitenin Başı, KS: Üniversitenin Sonunda Olan Kadınlar, KB: Üniversitenin Başında Olan Kadınlar

Öncelikle analiz sonuçları cinsiyetin araştırma değişkenleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir (Wilks' $\lambda = .389$; $F(10, 357) = 55.99$, $p < .01$, $\eta^2 = .61$). Cinsiyete bağlı olarak cinsel konularda anne ile iletişim puanlarında [$F(1, 371) = 27.83$, $p < .01$, $\eta^2 = .07$] ve cinsel konularda baba ile iletişim puanlarında [$F(1, 371) = 13.15$, $p < .01$, $\eta^2 = .03$] anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu bulgulara göre cinsel konularda anne ile iletişim açısından kadınların (Ort. = 19.36, SS = 8.86) erkeklerden (Ort. = 13.94, SS = 8.52), cinsel konularda baba ile iletişim açısından ise erkeklerin (Ort. = 13.34, SS = 8.00) kadınlardan (Ort. = 10.68, SS = 6.16) daha yüksek puana sahip olduğu belirlenmiştir. Cinsiyete bağlı olarak annenin cinsel onayı [$F(1, 371) = 48.76$, $p < .01$, $\eta^2 = .11$], babanın cinsel onayı [$F(1, 371) = 100.88$, $p < .01$, $\eta^2 = .21$] ve arkadaşın cinsel onayı puanlarında [$F(1, 371) = 65.45$, $p < .01$, $\eta^2 = .15$] da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Buna göre annenin cinsel onayı, babanın cinsel onayı ve arkadaşın cinsel onayı açısından erkeklerin (sırasıyla, Ort. = 8.21, SS = 5.01; Ort. = 8.34, SS = 5.11; Ort. = 14.66, SS = 4.73) kadınlardan (sırasıyla, Ort. = 5.27, SS = 3.33; Ort. = 4.33, SS = 2.77; Ort. = 10.31, SS = 5.25) daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca cinsiyete göre evlilik öncesi cinselliğe bakış puanlarında da anlamlı bir fark olduğu saptanmış [$F(1, 371) = 34.26$, $p < .01$, $\eta^2 = .08$] ve erkeklerin puanının (Ort. = 43.66, SS = 11.34) kadınlardan (Ort. = 35.59, SS = 14.47) daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Son olarak cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik [$F(1, 371) = 265.22$, $p < .01$, $\eta^2 = .42$] ve araçsallık [$F(1, 371) = 18.62$, $p < .01$, $\eta^2 = .04$] alt boyut puanlarında cinsiyete bağlı anlamlı fark olduğu görülmüştür. Sonuçlara göre cinsel izin vericilik açısından erkeklerin puanının (Ort. = 41.02, SS = 11.51) kadınlardan (Ort. = 23.77, SS = 8.97) yüksek olması gibi cinselliği araç olarak görme açısından da erkeklerin puanı (Ort. = 21.26, SS = 4.74) kadınlardan (Ort. = 18.88, SS = 4.96) daha yüksek olarak bulunmuştur.

Analiz sonuçları, üniversite sınıf düzeyinin (üniversitenin başında olma, üniversitenin sonunda olma) araştırma değişkenleri üzerindeki temel etkisinin de anlamlı olduğuna işaret etmektedir (Wilks' $\lambda = .884$; $F(10, 357) = 4.69$, $p < .01$, $\eta^2 = .11$). Üniversite sınıf düzeyine bağlı olarak cinsel konularda anne ile iletişim puanlarında [$F(1, 371) = 7.05$, $p < .01$, $\eta^2 = .01$], cinsel konularda baba ile iletişim puanlarında [$F(1, 371) = 5.50$, $p < .05$, $\eta^2 = .01$] ve cinsel konularda arkadaş ile iletişim puanlarında [$F(1, 371) = 5.91$, $p < .05$, $\eta^2 = .01$] anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre cinsel konularda anne ile iletişim, baba ile iletişim ve arkadaş ile iletişim açısından üniversitenin sonunda olan katılımcıların (sırasıyla, Ort. = 19.03, SS = 9.16; Ort. = 12.22, SS = 7.32; Ort. = 29.69, SS = 6.86) üniversitenin başında olan katılımcılardan (sırasıyla, Ort. = 16.37, SS = 8.85; Ort. = 10.71, SS = 6.30; Ort. = 27.40, SS = 8.01) daha yüksek puana sahip olduğu belirlenmiştir. Üniversite sınıf düzeyine bağlı olarak annenin cinsel onayı [$F(1, 371) = 15.67$, $p < .01$, $\eta^2 = .04$], babanın cinsel onayı [$F(1, 371) = 13.55$, $p < .01$, $\eta^2 = .03$] ve arkadaşın cinsel onayı puanlarında [$F(1, 371) = 22.17$, $p < .01$, $\eta^2 = .05$] da anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Buna göre annenin cinsel onayı, babanın cinsel onayı ve arkadaşın cinsel onayı açısından üniversitenin sonunda olan katılımcıların (sırasıyla, Ort. = 6.90, SS = 4.42; Ort. = 6.10, SS = 4.40; Ort. = 13.05, SS = 4.91) üniversitenin başında olan katılımcılardan (sırasıyla, Ort. = 5.38, SS = 3.68; Ort. = 4.96, SS = 3.62; Ort. = 10.15, SS = 5.63) daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca üniversite sınıf düzeyine göre evlilik öncesi cinselliğe bakış [$F(1, 371) = 27.25$, $p < .01$, $\eta^2 = .06$] ve namusa ilişkin tutum puanlarında [$F(1, 371) = 38.53$, $p < .01$, $\eta^2 = .09$] da anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre evlilik öncesi cinselliğe bakış açısından üniversitenin sonunda olan katılımcıların (Ort. = 42.40, SS = 13.35) üniversitenin başında olan katılımcılardan (Ort. = 33.48, SS = 13.40), namusa ilişkin tutum açısından ise üniversitenin başında olan katılımcıların (Ort. = 40.37, SS = 15.16) üniversitenin sonunda olan katılımcılardan (Ort. = 29.12, SS = 14.92) daha yüksek puana sahip olduğu belirlenmiştir. Son olarak cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik alt boyut

puanında da üniversite sınıf düzeyine bağlı anlamlı fark olduğu bulunmuş [$F(1, 371) = 17.25, p < .01, \eta^2 = .04$] ve üniversitenin sonunda olanların cinsel izin vericilik puanlarının ($Ort. = 31.18, SS = 11.97$) üniversitenin başında olanlardan ($Ort. = 26.69, SS = 12.86$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Analiz sonuçları araştırma değişkenleri üzerindeki cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyinin ortak etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir (Wilks' $\lambda = .934; F(10, 357) = 2.53, p < .05, \eta^2 = .06$). Cinsiyet ve üniversite sınıf düzeyinin ortak etkisine bağlı olarak katılımcıların arkadaşın cinsel onayı puanlarında [$F(1, 371) = 6.52, p < .05, \eta^2 = .01$], evlilik öncesi cinselliğe bakış puanlarında [$F(1, 371) = 10.82, p < .01, \eta^2 = .02$] ve cinsel izin vericilik [$F(1, 371) = 5.64, p < .05, \eta^2 = .01$] ile cinsel araçsallık puanlarında [$F(1, 371) = 6.61, p < .05, \eta^2 = .01$] anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre arkadaşın cinsel onayı, evlilik öncesi cinselliğe bakış, cinsel izin vericilik ve cinsel araçsallık açısından üniversitenin sonunda olan kadınların (sırasıyla, $Ort.=12.18, SS=4.90; Ort.=41.32, SS=14.14; Ort.=27.00, SS=9.49; Ort.=19.96, SS=4.64$) üniversitenin başında olan kadınlardan (sırasıyla, $Ort.=8.22, SS=4.84; Ort.=29.15, SS=11.94; Ort.=20.14, SS=6.74; Ort.=17.67, SS=5.05$) daha yüksek puana sahip olduğu bulunmuştur.

Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Üniversite öğrencilerinin cinselliğe yönelik tutum (izin vericilik ve araçsallık), evlilik öncesi cinselliğe bakış, anne, baba ve arkadaş ile cinsel konularda iletişim ve anne, baba ve arkadaştan algılanan cinsel onay ile namusa ilişkin tutum ölçeklerinden aldıkları puanlar arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayıları kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3

Değişkenler Arası Korelasyonlar

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Cinsel İzin Vericilik	1	.75**	.59**	.02	.07	.16	.28**	.29**	.34**	-.38**
2. Cinsel Araçsallık	.46**	1	.36**	-.10	-.09	.16	.11	.13	.27**	-.18*
3. Evlilik Öncesi Cinsellik	.72**	.30**	1	.07	.07	.30**	.47**	.46**	.55**	-.74**
4. Anne ile Cinsel İletişim	.15*	.13*	.15**	1	.88**	.28**	.52**	.50**	.18*	-.13
5. Baba ile Cinsel İletişim	.19**	.06	.27**	.49**	1	.24**	.50**	.57**	.20*	-.12
6. Arkadaş ile Cinsel İletişim	.39**	.29**	.38**	.48**	.16**	1	.28**	.32**	.68**	-.31**
7. Annenin Cinsel Onayı	.45**	.05	.51**	.38**	.52**	.25**	1	.95**	.36**	-.49**
8. Babanın Cinsel Onayı	.37**	.01	.42**	.27**	.63**	.15*	.85**	1	.38**	-.48**
9. Arkadaşın Cinsel Onayı	.62**	.29**	.81**	.11	.19**	.51**	.49**	.39**	1	-.46**
10. Namusa İlişkin Tutum	-.54**	-.22**	-.78**	-.14*	-.21**	-.25**	-.43*	-.32**	-.64**	1

Not 1: ** $p < .01$; * $p < .05$

Not 2: Diyagonalın altı kadın örnekleme, üstü ise erkek örnekleme aittir.

Evlilik Öncesi Cinselliğe Yönelik Tutumun Yordanmasına İlişkin Bulgular

Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu yordayan değişkenleri saptamak amacıyla çoklu hiyerarşik regresyon analizi kadın ve erkek katılımcılar için ayrı ayrı olmak üzere gerçekleştirilmiştir. Evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun yordayıcısı olarak asıl etkisi incelenmek istenen değişkenlerin cinsel konularda iletişim ve cinsel onay olmasından dolayı cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik ve araçsallık boyutları ile namusa ilişkin tutum değişkeni regresyon denkleminde kontrol amacıyla ilk aşamada dahil edilmiştir. Cinsel tutumun ve namusa ilişkin tutumun açıkladığı varyans görüldükten sonra anne, baba ve arkadaş için ayrı ayrı olmak üzere cinsel konularda iletişimin (ikinci aşama) ve cinsel onayın (üçüncü aşama) yordayıcı gücü sırasıyla sınanmıştır. Erkek örnekleminde de değişkenlerin regresyon denkleminde giriş sırası benzer olmakla birlikte üçüncü aşamada babanın cinsel onayı analizlere dahil edilmemiştir. Bunun nedeni ise annenin cinsel onayı ile babanın cinsel onayı arasında yüksek ilişki bulunması ($r = .95, p < .01$) ve yüksek korelasyonun yordayıcı değişkenler açısından yol açtığı çoklu ortak doğrusallığın (multicollinearity) olup olmadığının anlaşılması için incelenen VIF değerlerinin 10'dan yüksek çıkmasıdır (Allison, 2012). Yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları kadın ve erkek katılımcılar için ayrı ayrı olmak üzere Tablo 4'te gösterilmektedir.

Kadın örneklemini ile gerçekleştirilen hiyerarşik regresyon analizinin ilk aşamasında evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun yordayıcısı olarak girilen cinsel tutum ve namusa ilişkin tutum değişkenlerinin modele genel katkısı anlamlı olarak bulunmuştur [$F(3, 263) = 244.52, p < .01$]. Tablo 4'te görüldüğü üzere cinsel tutum ölçeğinin izin vericilik alt boyutunun ($\beta: .43, p < .01$) ve namusa ilişkin tutumun ($\beta: -.55, p < .01$), evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı saptanmış ve ilgili değişkenlerin bağımlı değişkendeki varyansın % 73' ünü açıkladığı görülmüştür. Denklem ikinci aşamasında ilk aşamadaki değişkenlere ek olarak cinsel konularda iletişim değişkenleri girilmiş olup bu değişkenlerin de modele genel katkısının anlamlı olduğu saptanmıştır [$F(6, 263) = 131.29, p < .01$]. Cinsel konularda anne ile iletişim ($\beta: -.08, p < .05$), baba ile iletişim ($\beta: .10, p < .01$) ve arkadaş ile iletişimin ($\beta: .12, p < .01$) cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile beraber evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur. Cinsel konularda iletişim

değişkenlerinin getirdiği ek katkı % 2 olmakla beraber ikinci aşamada açıklanan toplam varyans % 75 olmuş ve bu artışın anlamlı olduğu görülmüştür ($R^2 = .75$, F değişim (3, 263) = 5.45, $p < .01$). Denklem üçüncü aşamasında ise birinci ve ikinci aşamadaki değişkenlere ek olarak cinsel onay değişkenleri girilmiş ve bu değişkenlerin modele genel katkısının anlamlı olduğu saptanmıştır [F (9, 263) = 128.46, $p < .01$]. Bu aşamada, cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile birlikte arkadaşın cinsel onayının (β : .42, $p < .01$) evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordayan değişkenlerden biri olduğu saptanmış iken cinsel onay değişkenlerinin denkleme girilmesiyle cinsel iletişimin etkisinin ortadan kalktığı bulunmuştur. Üçüncü aşamada denkleme girilen cinsel onay değişkenlerinin getirdiği ek katkı % 7 olup, toplam varyans artarak % 82'ye ulaşmış ve bu artışın da anlamlı olduğu görülmüştür ($R^2 = .82$, F değişim (3, 263) = 30.87, $p < .01$).

Tablo 4

Cinsiyete Bağlı Olarak Evlilik Öncesi Cinselliğe Yönelik Tutumun Yordanmasına Yönelik Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Kadın (n = 263)					Erkek (n = 114)				
	B	SEB	B	R ²	ΔR^2	B	SEB	B	R ²	ΔR^2
<i>Aşama I</i>				.73	.73				.66	.65
Cinsel Tutum/İzin Vericilik	.69	.06	.43**			.38	.08	.38*		
CinselTutum/Araçsallık	-.05	.10	-.01			-.08	.20	-.03		
Namusa İlişkin Tutum	-.49	-.03	-.55**			-.44	.04	-.60*		
<i>Aşama II</i>				.75	.74				.67	.65
Cinsel Tutum/İzin Vericilik	.62	.06	.39**			.40	.09	.41**		
CinselTutum/Araçsallık	-.08	.10	-.02			-.16	.21	-.06		
Namusa İlişkin Tutum	-.47	.03	-.53**			-.43	.04	-.57**		
Cinsel İletişim/Anne	-.14	.06	-.08*			.00	.16	-.00		
Cinsel İletişim/Baba	.24	.08	.10**			-.08	.17	-.05		
Cinsel İletişim/Arkadaş	.24	.07	.12**			.12	.08	.08		
<i>Aşama III</i>				.82	.81				.71	.68
Cinsel Tutum/İzin Vericilik	.44	.06	.27**			.36	.08	.36**		
CinselTutum/Araçsallık	-.06	.09	-.02			-.19	.20	-.07		
Namusa İlişkin Tutum	-.32	.03	-.36**			-.34	.05	-.46**		
Cinsel İletişim/Anne	.03	.06	.01			-.00	.15	-.00		
Cinsel İletişim/Baba	.11	.09	.05			-.18	.16	-.12		
Cinsel İletişim/Arkadaş	-.09	.07	-.04			-.08	.10	-.06		
Cinsel Onay/Anne	-.10	.25	-.02			.35	.16	.15*		
Cinsel Onay/Baba	.14	.30	.02			---	---	---		
Cinsel Onay/Arkadaş	1.1	.12	.42**			.57	.19	.24**		

Not: ** $p < .01$; * $p < .05$

Erkek örneklemleri ile gerçekleştirilen hiyerarşik regresyon analizinin ilk aşamasında evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumun yordayıcısı olarak girilen cinsel tutum ve namusa ilişkin tutum değişkenlerinin modele genel katkısı anlamlı olarak bulunmuştur [F (3, 114) = 72.14, $p < .01$]. Tablo 4'te görüldüğü üzere kadın örneklemindekine benzer olarak cinsel tutum ölçeğinin cinsel izin vericilik alt boyutunun (β : .38, $p < .05$) ve namusa ilişkin tutumun (β : -.60, $p < .05$) evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordadığı saptanmış ve ilgili değişkenlerin bağımlı değişkendeki varyansın % 66'sını açıkladığı görülmüştür. Denklem ikinci aşamasında ilk aşamadaki değişkenlere ek olarak cinsel konularda iletişim değişkenleri girilmiş olup bu değişkenlerin modele genel katkısının anlamlı olmadığı saptanmıştır [F (6, 114) = 36.25, $p > .05$]. Diğer bir deyişle cinsel konularda anne, baba ve arkadaş ile iletişimin cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutumla beraber evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordamadığı görülmüştür. Cinsel konularda iletişim değişkenlerinin getirdiği ek katkı % 1 olarak görülmekle beraber ikinci aşamada açıklanan % 67'lik toplam varyanstaki artışın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($R^2 = .67$, F değişim (3, 114) = .78, $p = .50$). Denklem üçüncü aşamasında ise birinci ve ikinci aşamadaki değişkenlere ek olarak cinsel onay değişkenleri girilmiş ve bu değişkenlerin modele genel katkısının anlamlı olduğu saptanmıştır [F (8, 114) = 32.25, $p < .01$]. Bu aşamada, cinsel izin vericilik ve namusa ilişkin tutum ile birlikte annenin cinsel onayının (β : .15, $p < .05$) ve arkadaşın cinsel onayının (β : .24, $p < .01$) evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu anlamlı olarak yordayan değişkenlerden olduğu görülmüştür. Üçüncü aşamada denkleme girilen cinsel onay değişkenlerinin getirdiği ek katkı % 4 olup toplam varyans artarak % 71'e ulaşmış ve bu artışın da anlamlı olduğu bulunmuştur ($R^2 = .71$, F değişim (3, 114) = 5.03, $p < .01$).

Sonuç ve Tartışma

İlk olarak, cinsiyete bağlı farklılıklar cinsel yaşantı açısından ele alındığında, erkek üniversite öğrencilerinin kadın üniversite öğrencilerinden daha fazla cinsel deneyime sahip olduğu ve daha erken yaşlarda ilk cinsel birlikteliğini yaşadıkları saptanmıştır. Cinsellik konusunda çifte standardın devam ettiğini vurgulayan alanyazındaki diğer çalışmalar (Aşkun, 2000; Aşkun ve Ataca, 2007; Karacan ve Balamir Bektaş, 2016; Yıldırım, 2008) ile tutarlı olan bu bulgunun, ülkemizde erkeklerin cinsellik konusunda daha özgür yetiştirilmesi (Duyan, 2004; İnanç, 2003), cinsel davranışlar üzerindeki sosyal kontrolün temel olarak kadınlar üzerinden sağlanması (Karacan ve Balamir Bektaş, 2016) ve kadınların evlilik öncesinde cinsel ilişki yaşamalarının kabul görmemesi ile evliliklerde bekâret beklentisinin olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (Cindoğlu, 2004; Topkaya, 2012). Genel olarak kadınların ilk cinsel ilişkilerini erkeklerden daha geç bir zaman diliminde yaşamış olmasına çeşitli açıklamalar getirilmektedir. Bunlar; cinsellik üzerindeki aile denetiminin zamanla azalması (Newcomer ve Udry, 1984), pek çok romantik ve cinsel deneyim yaşamak isteyen bireyler için üniversite döneminin önemli bir zaman dilimi olması (Lefkowitz, 2005) ve bu dönemdeki bireylerin akranlarından etkilenmeye daha açık olmalarıdır (Harris, 1986). Cinsel bilgi kaynakları incelendiğinde ise hem kadın hem de erkek katılımcılar, cinsellikle ilgili konularda ilk bilgilerini arkadaşlarından aldığını belirtirken, bunu sırasıyla medya (kitle iletişim araçları, internet vb.), aile ve diğer kaynakların (okul, kitap vb.) takip ettiğini ifade etmişlerdir. Alanyazındaki birçok çalışmada da (Bulut ve ark., 2002; Gökengin ve ark. 2003) gençlerin ailelerinden daha çok arkadaşları ile konuşarak cinsellik hakkında bilgi sahibi oldukları vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra günümüz koşullarında ergenlerin çeşitli medya araçları, dergi ve video filmler aracılığıyla cinsellikle ilgili bilgilere rahat bir biçimde ulaşabilmesinden ötürü (Babacan, 2003; Fortenberry, 2013), medyanın cinsel kaynaklar açısından aile ve diğer kaynakların önünde yer almış olabileceği düşünülmektedir.

Katılımcılar arasında cinsel konularda anne ve baba ile iletişim, cinsel onay, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutum ve cinsel izin vericilik ile cinsel araçsallık açısından cinsiyete bağlı anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Buna göre kadın katılımcıların anneleriyle, erkek katılımcıların ise babalarıyla daha çok cinsel konularda iletişimleri olduğu bulgusu, alanyazındaki ergenlerin cinsel konularda anneleriyle daha fazla konuşmayı tercih ettiği (Jordan ve ark., 2000; Ogle, Glasier ve Riley, 2008) ve erkek ergenlerin ebeveynleriyle eşit oranda iletişimde bulunduğunu gösteren çalışmalar (Dutra, Miller ve Forehand, 1999) ile tutarsız olmasına rağmen, cinsel konularda iletişimin aynı cinsiyete sahip ebeveyn ve çocuklar arasında gerçekleştiği bulgusu ile tutarlıdır (Eroğlu, ve Gölbaşı, 2005; Karacan ve Balamir-Bektaş, 2016). Kız ve erkek çocukların farklı gelişimsel deneyimlerinin olmasına ve dolayısıyla benzer cinsel gelişim süreçlerinden geçmiş olan aynı cinsiyetteki ebeveynleri ile konuşurken kendilerini daha rahat hissetmesine bağlı olarak bu yönde bir farklılaşma olduğu düşünülmektedir (Topkaya, 2012). Ayrıca bu farklılık, ülkemizde babaların daha baskıcı tutumlara sahip olmalarından dolayı kadınların annelerini kendilerine daha yakın hissetmelerinden de kaynaklanıyor olabilir (Bulut ve Gölbaşı, 2009). Arkadaş ile cinsel konularda iletişim açısından alanyazında cinsiyet farklılıkları olduğu görülmesine rağmen (Widman, Choukas-Bradley, Helms, Golin ve Prinstein, 2014), bu çalışmada cinsiyete bağlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Mevcut çalışmada hem kadın hem erkek katılımcıların ilk cinsel bilgilerini aldıkları kişilerin arkadaşları olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu yönde bir sonuç çıkmış olması şaşırtıcı değildir. Bunun yanı sıra cinsellikle ilgili kadın ve erkeklere atfedilen bu kültürel değer ve tutumların erkeklerin lehine olmasından ve hala bekâretin özellikle kadınlar için namus ile masumiyetin en temel göstergesi olmasından (Çevik, Tapucu ve Aksoy, 2003; Parla, 2001) dolayı kadınların evlilik öncesi cinselliğinin onaylanmadığı, erkeklerin bu konuya daha izin verici yaklaştığı ve aile ile arkadaşlarından daha fazla onay aldıkları düşünülmektedir. Kadınların evlilik öncesi cinsellik konusunda erkeklerden daha muhafazakâr tutumlara sahip olmasının bir diğer nedeni de erkeklerden daha baskıcı tutumlara sahip olarak yetiştirilmeleri olabilir (Duyan, 2004; İnanç, 2003). Ayrıca erkeklerde evlilik öncesi cinselliğe “namus” gibi bir anlam yüklenmemesinden (Işık ve Sakallı-Uğurlu, 2009) ve kadınların cinsel birliktelik için daha seçici davranıp tek eşliliğe erkeklerden daha yatkın olmasından dolayı (Coleman, 2007) cinselliği araç olarak görme açısından da cinsiyetler arasındaki farkın benzer şekilde erkekler lehine olması muhtemeldir. Mevcut çalışmadaki bulguların alanyazındaki erkek ergenlerin kadınlara göre ailelerinden daha fazla onay algıladıkları (Moore ve Rosenthal, 1991), cinselliğin yaşanmasında erkeklerin daha izin verici olduğu (Sakallı-Uğurlu ve Glick, 2003; Topkaya, 2012) ve erkeklerin cinsel ilişki açısından kadınlardan daha fazla arkadaşları tarafından onaylanmaları veya onaylandığı düşünülmeleri (Moore ve Rosenthal, 1991; Potard, Courtois ve Rusch, 2008) bulguları ile de paralel olduğu dikkat çekmektedir. Namusa ilişkin tutum konusunda ise alanyazındaki erkek öğrencilerin kadına ilişkin namus algısının kadın öğrencilerin tutumlarından daha olumsuz olduğu bulgusundan (Vargün, 2002) farklı olarak bu çalışmada namusa ilişkin tutum yönünden cinsiyetler arasında bir fark olmadığı saptanmış olup bunun, ülkemizde hem kadınların kendileri için hem de erkeklerin kadınlar için cinsel sakinmeyi gerektiren namus anlayışına yönelik değer yargılarının devam ettiğini göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Üniversitenin başlarında veya sonlarında olmaya bağlı olarak cinsel araçsallık dışındaki bütün değişkenler üzerinde anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Buna göre üniversitenin sonlarında olan katılımcıların

namusa ilişkin tutum hariç diğer ölçeklerden aldıkları puanların, üniversitenin başlarında olanlardan daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Dolayısıyla üniversitenin sonlarında olan katılımcıların, üniversitenin başlarında olanlara kıyasla cinselliğe daha izin verici yaklaştığı, evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu, cinsel konularda ebeveyn ve arkadaşlarıyla iletişimlerinin daha yüksek olduğu ve bu kişilerden algıladıkları cinsel onayın daha fazla olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra katılımcıların namusa ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puanların üniversitenin başlarında daha yüksek olması da esasında katılımcıların üniversitenin başlarında namus algılarının daha yüksek olduğunu ve üniversite sonunda kadının bekâretini daha az namusla ilişkilendirdiklerine işaret etmektedir. Bütün bu farklılıkların temelinde üniversite yaşamının beraberinde getirdiği değişimler ile öğrencilerin cinsel açıdan aktif olma veya üniversite yaşamı boyunca aktif hale gelme gibi farklı davranış örüntülerine yol açmasının yanı sıra (Güngör, 2000), cinsellik ile ilgili konularda üniversite öğrencilerinin geleneksel gruplardan farklı tutumlara sahip olmasının bulunduğu düşünülmektedir (Akın ve Özvarış, 2004). Üniversitenin başlarındaki ve sonlarındaki bu farklılıkları, üniversite ortamının görece daha özgür oluşu, çoğu öğrenci için aileden ayrı bir yaşam sürdürüyor olmak veya yaş ile eğitim düzeyinin ilerlemesine paralel olarak değişen değer ve yargılarla da açıklamak mümkündür (Akın ve Özvarış, 2004). Bu çalışmada da örneklerin hemen hemen yarısının yurtdışı veya kendi başına bir evde kaldığı göz önünde bulundurulursa, katılımcıların aile denetiminden de göreceli olarak uzak oldukları görülmektedir. Ayrıca gençlerin cinsel tutum ve davranışları, üniversite ortamından etkilenmesinin dışında (Orçın, Aras ve Açık, 2003) üniversite ortamının farklı geçmiş yaşantıları deneyimleyen pek çok genci bir araya getirmesine bağlı olarak arkadaşlarından da etkilenmektedir (Akın ve Özvarış, 2004; Santrock, 2012). Cinsiyet ile üniversitenin başlarında veya sonlarında olmanın ortak etkisi değerlendirildiğinde ise araştırma değişkenleri üzerindeki bu etkinin sadece kadın katılımcılarda olduğu, erkeklerde üniversitenin sonunda veya başında olma açısından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir. Bunun, üniversite öncesi dönemlerde de erkeklerin cinselliği deneyimlemelerine hoşgörü ile yaklaşılması ve cinsellik konusunda kadınlardan daha özgür yetiştirilmelerinden (Duyan, 2004; İnanç, 2003) kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca üniversite kültürü içerisinde ve aile denetiminden uzak olarak akran gruplarının etkisinin daha fazla olmasının da üniversitenin sonlarındaki kadın katılımcıların üniversitenin başlarında olan hemcinslerine kıyasla arkadaşlarından algıladıkları cinsel onayın daha fazla olmasına, cinsel açıdan daha fazla izin verici olup evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumlarının daha olumlu olmasına ve cinselliği daha fazla araç olarak görmelerine yol açmış olabileceği düşünülmektedir. Erkek katılımcılarda böyle bir farklılığın görülmemesi, Özan, Aras, Şermin ve Orçın'ın (2004) erkeklerin hem üniversitenin başında hem de üniversitenin sonunda hemcinsleri için evlilik öncesi cinsel deneyime olumlu yaklaştığı ancak kadınların hemcinslerinin evlilik öncesi cinsel deneyimine altıncı sınıfta birinci sınıfta olduğundan daha olumlu yaklaştığı bulgusu ile de tutarlılık göstermektedir.

Evlilik öncesi cinselliği yordayan değişkenler hem kadın hem de erkek örneklem için ayrı ayrı ele alındığında her iki örneklem için de benzer şekilde evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu cinsel izin vericilik, namusa ilişkin tutum ile arkadaşın cinsel onayı anlamlı olarak yordamış, sadece erkeklerde bu değişkenlerin yanı sıra annenin cinsel onayının da evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu yordadığı bulunmuştur. Özellikle erkek örneklem için anne ve babanın cinsel onayının çok yüksek korelasyon göstermesine bağlı olarak sadece annenin onayının analize dahil edildiği göz önünde bulundurulduğunda, annenin onayı bir anlamda babanın da onayını ifade etmektedir. Türk Modernleşme dönemini cinsiyet rolleri temelinde ele alan Sancar da (2009; 2012) çocuk yetiştirme stillerinin ve cinselliğin yaşanma biçiminin denetlemesinde ailenin önemli bir rol oynadığını ve aile temelli toplumsal yaşamda yakın ilişkilerin genellikle kadınların düzenlemesine bırakılmış alanlar olarak karşımıza çıktığını belirtmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, ülkemizde evlilik öncesi cinselliğin yaşanmasına yönelik izin vericilik kadınlardan ziyade erkekler için söz konusu olduğundan, annelerin cinsel onayı kadın örneklem için anlamlı bir yordayıcı olmazken, cinselliğin yaşanma biçimine yönelik değerleri oğullarına aktaran kişiler temel olarak anne olduğundan annenin cinsel onayı erkeklerde evlilik öncesi cinselliğe yönelik tutumu belirleyen anlamlı bir yordayıcı olmaktadır.

Sonuç olarak, cinsel tutum ve davranışlarda güçlü gelenekselliğin ve katı kuralların olduğu ülkemizde cinselliğin hala tabu bir konu olduğu ve bu alanda yapılan daha önceki araştırmalarda görülen cinsiyet farklılıklarının halen devam ettiği görülmektedir. Bu çalışmanın, cinselliğe yönelik tutumlarda üniversite yaşantısının cinsiyete bağlı olarak farklılıkları değerlendirilip, akranla olan iletişimin yanı sıra aile ile iletişim ve ailenin onayının da ele alınarak alanyazındaki araştırmalara katkı sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda elde edilen sonuçlar açısından bu araştırmanın asıl katkısı, özellikle üniversitenin sonlarında olan kadınların arkadaşlarından algıladıkları cinsel onayın daha fazla olduğunu, cinsel açıdan daha fazla izin verici olup, evlilik öncesi cinselliğe daha olumlu yaklaştıklarını ve cinselliği daha fazla araç olarak gördüklerini çarpıcı bir şekilde ortaya koymuş olmasıdır. Dolayısıyla, toplumsal olarak "namus" kavramı ile kadın bedeninin gözetlenerek denetim altında tutulmaya çalışılmasıyla birlikte, bu denetimin daha gevşek algılandığı durumlarda içinde bulunulan sosyal ortamın onayının daha önemli olduğu görülmektedir. Özellikle üniversite öncesi dönemlerde de cinselliği deneyimlemelerine hoşgörü ile yaklaşan erkeklerin aksine cinsellik konusunda katı kurallar ve baskıcı tutumlarla yetiştirilen kadınların (Coşkun ve Demirel, 1997), daha özgür olan bir üniversite ortamında aileden

ayrı bir yaşam sürdürmeye, aile denetiminden görece uzak olmaya (Akin ve Özvarış, 2004) ve üniversite kültürü içerisinde akran gruplarının etkisinin daha fazla olmasına (Harris, 1986; Newcomer ve Udry, 1984) bağlı olarak kadınlarda böyle bir farklılığın görüldüğü düşünölmektedir.

Araştırmanın katkılarının yanı sıra bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Verilerin sadece Ankara'daki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerden toplanması, bulguları şimdiki örneklemin özellikleri ile sınırlamakta ve sonuçların genellenmesinin önüne geçmektedir. Çalışmada kullanılan veri toplama araçlarının kendini bildirim tarzında olması, araştırmanın diğer bir sınırlılığıdır. Çünkü ölçümlerin yalnızca üniversite öğrencilerinden elde edilmesi, cinsel konularda iletişim ve cinsel onayın gerçek düzeyinden ziyade katılımcıların anne, baba ve arkadaşlarından algıladıkları iletişim ve onay ile ilgili bilgi sağlamaktadır. Üniversite öğrencilerinden veri toplanırken ebeveynleri ve arkadaşlarından ölçüm alınması ile gelecek çalışmalarda bu sınırlılığının önüne geçilebileceği düşünölmektedir. Son olarak mevcut çalışmaya toplumsal cinsiyet rolleri, sosyal kontrol, ebeveyn izleme, anne baba denetimi ve dini tutum gibi ilgili değişkenlerin eklenerek aralarındaki ilişkilerin yeniden değerlendirildiği araştırmalar ile boylamsal araştırmaların alanyazındaki önemli bir boşluğu dolduracağı düşünölmektedir.

Kaynakça/References

- Akalın, A. (2006). Cinsel kimlik gelişimi. N. Fincancıoğlu ve A. Bulut (Ed.), *Öğretmen ve öğretmen adayları için cinsel sağlık eğitimi* (4. baskı) içinde (s. 55-67). İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı.
- Akın, A. ve Özvarış, Ş. B. (2004). Study on the influential factors of sexual and reproductive health of adolescents/Young people in Turkey. *Hacettepe University Public Health Department-WHO Collaborating Center on RH. Project Report*, Ankara.
- Akgün, E. (2000). *Predictors of adolescent sexual attitudes and behavior: The role of parents and best friends* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Allison, P. (2012). When can you safely ignore multicollinearity. *Statistical Horizons*, 5(1), 1-12.
- Arnett, J.J. (2007). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for? *Child Development Perspectives*, 1(2), 68-73.
- Aşkun, D. (2000). *Türk üniversite öğrencilerinin cinsel tutum ve davranışlarının bir incelemesi: Cinsiyet farklılıklarına kültürel bir bakış* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aşkun, D. ve Ataca, B. (2007). Sexuality related attitudes and behaviors of Turkish university students. *Archives of Sexual Behavior*, 36(5), 741-752.
- Babacan, S. S. (2003). İnsan seksüalitesinin kültürel ve psikososyal yönleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(1), 131-136.
- Bağlı, M. ve Sever, A. (2005). Tabulaştırılan/tabulaşan kurumun (ailenin) kurbanlıklar edinme pratiği: Levirat ve sororat. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 2(9), 9-23.
- Basset, M. T. & Kaim, B. (2000). What they don't know can hurt them: how school-based reproductive health programmes can help adolescent lead healthy reproductive lives. *Adolescent Reproductive Health Project Training And Research Support Centre*, Zimbabwe.
- Bayhan, V. (2012). Beden sosyolojisi ve toplumsal cinsiyet. *Doğu Batı Dergisi*, 63, 147- 164.
- Billy, J. O. G. & Udry, J. R. (1985). The influence of male and female best friends on adolescent sexual behavior. *Adolescence*, 20(77), 21-32.
- Bogle, K. (2008). *Hooking up: Sex, dating and relationships*. New York: New York University Press.
- Broude, G. J. (1975). Norms of premarital sexual behavior. *Ethos*, 3(3), 381-402.
- Bulut, F. ve Gölbaşı, Z. (2009). Adölesan kızların cinsellikle ilgili konularda anneleri ile olan iletişimlerinin değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(1), 27-36.
- Bulut A, Nalbant H ve Çokar M. (2002). Ergenlerin sağlık bilincinin geliştirilmesi projesi. *Kadın ve Çocuk Sağlığı Eğitim ve Araştırma Birimi*, İstanbul Tıp Fakültesi. Proje No: TUR/03/01.07/P07.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (5. Baskı). Ankara: Cankin.
- Cindoğlu, D. (2004). Modern Türk tıbbında bekâret testleri ve suni bekâret. P. İlkaracan (Ed.), *Müslüman toplumlarda kadın ve cinsellik* içinde (s. 115-132). İstanbul: İletişim.
- Civil, B. ve Yıldız, H. (2010). Erkek öğrencilerin cinsel deneyimleri ve toplumdaki cinsel tabulara yönelik görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 3(2), 58-64.
- Coleman E. (2007). Creating a sexually healthier world through effective public policy. *International Journal of Sexual Health*, 19(3), 5-24.
- Coşkun, A. ve Gökdemirel, S. (1997). Toplumsal yaşamın cinsiyet rollerine etkisi. *Şişli Etfal Hastanesi Hemşirelik Dergisi*, 1(3-4), 45-50.
- Çevik, E., Tapucu, A. ve Aksoy, Ş. (2003). Toplumsal ve etik bir sorun olarak kızlık zarı incelemesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 11(3), 170-177.
- Darroch, J. E., Singh, S., & J. J. Frost. (2005). Differences in teenage pregnancy rates among five developed countries: The role of sexual activity and contraceptive use. *Family Plan Perspective*, 33(6), 244-250.
- DeLamater, J. (1981). The social control of sexuality. *Annual Review of Sociology*, 7(1), 263-290.

- Deptula, D.P., Henry, D.B., & Schoeny, M.E. (2010). How can parents make a difference? Longitudinal associations with adolescent sexual behaviour. *Journal of Family Psychology*, 24(6), 731-739.
- Dittus, P.J. & Jaccard, J. (2000). Adolescents' perceptions of maternal disapproval of sex: Relationship to sexual outcomes. *Journal Adolescent Health*, 26(4), 268-78.
- Dutra, R., Miller, K. S., & Forehand, R. (1999). The process and content of sexual communication with adolescents in two-parent families: Associations with sexual risk taking behavior. *AIDS and Behavior*, 3(1), 59-66.
- Duyan, V. (2004). Cinsel tutum ölçeği. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümü Yayınları*, 14, 2-12.
- Ekşi, A. (1990). *Gençlerimiz ve sorunları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.
- Eroğlu, K. ve Gölbaşı, Z. (2005). Cinsel eğitimde ebeveynlerin yeri: ne yapıyorlar, ne yaşıyorlar? *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 8(2), 12-21.
- Finer L.B. (2007). Trends in premarital sex in The United States 1957-2003. *Public Health Reports*, 122(1), 73-78.
- Fingerson, L. (2005). Do mothers' opinions matter in teens' sexual activity? *Journal of Family Issues*, 26(7), 947-974.
- Fortenberry, J.D. (2013). Puberty and adolescent sexuality. *Hormones and behavior*, 64(2), 280-287.
- Furstenberg, F. F., Herceg-Baron, R., & Jemal, J. (1981). Bringing in the family: Kinship support and contraceptive behavior. Ooms, T. (Ed.), In *Teenage Pregnancy in a Family Context*, Philadelphia: Temple University Press.
- Gökengin D., Yamazhan T., Özkaya D., Aytuğ S., Ertem E., Arda B. ve Serter D. (2003). Sexual knowledge, attitudes, and risk behaviors of students in Turkey. *Journal of School Health*, 73(7), 258- 263.
- Gölbaşı Z. (2002). *Adölesan kızlara yönelik okula dayalı üreme sağlığı eğitim programının etkinliği* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Guzman, B., Schlehofer-Sutton, M., Villanueva, C., Stritto, M., Casad, B., & Feria, A. (2003). Let's Talk About Sex: How Comfortable Discussions About Sex Impact Teen Sexual Behavior. *Journal of Health Communication*, 8(6), 583-598.
- Gülsün, M., Ak, M., ve Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 68-79.
- Güngör, Z. (2000). Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, *Toplum Hekimliği Bülteni*, 19(1).
- Hampton, M. R., McWatters, B., Jeffery, B., & Smith, P. (2005). Influence of teens' perceptions of parental disapproval and peer behaviour on their initiation of sexual intercourse. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 14(3-4), 105-122.
- Harris, L. (1986). *American teens speak: Sex, myths, TV, and birth control: The planned parenthood poll*. New York: Planned Parenthood Federation of America.
- Hendrick, S. & Hendrick, C. (1987). Multidimensionality of sexual attitudes. *Journal of Sex Research*, 23(4), 502-526.
- Işık, R. ve Sakallı-Uğurlu, N. (2009). Namusa ve namus adına kadına uygulanan şiddete ilişkin tutumlar ölçeklerinin öğrenci örneklemeyle geliştirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24), 16-24.
- İnanç, N. (2003, Nisan). *Toplumsal cinsiyet*. 3.Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongresi, Ankara.
- Jaccard, J, Dittus, P.J., & Gordon, V.V. (1996). Maternal correlates of adolescent sexual and contraceptive behavior. *Family Planning Perspectives*, 28(4), 159-65.
- Jaccard, J., Dittus, P. J., & Gordon, V. V. (1998). Parent adolescent congruency in reports of adolescent sexual behavior and in communications about sexual behavior. *Child Development*, 69(1), 247-261.
- Jaccard, J., Dodge, T., & Dittus, P. (2002). Parent-adolescent communication about sex and birth control: A conceptual framework. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 97, 9-42.
- Jessor, S. L. & Jessor, R. (1975). Transition from virginity to nonvirginity among youth: A socialpsychological study overtime. *Developmental Psychology*, 11(4), 473-484.

- Jordan, T. R., Price, J. H., & Fitzgerald, S. (2000). Rural parents' communication with their teenagers about sexual issues. *Journal of School Health, 70*(8), 338-344.
- Karabulutlu, Ö. ve Kılıç, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 14*(2), 39-45.
- Karacan, E. ve Balamir Bektaş, R. (2016). The social control of sexuality: An examination of gender and regional effects on Turkish young adults. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 33*(1), 87-106.
- Karaçam, Ö., Totan, T., Korkmaz, Y. B., ve Koyuncu, M. (2012). Hendrick cinsel tutum ölçeği kısa formunun Türkçeye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 13*(2), 138-144.
- Kardam, F. (2005). *Türkiye'de namus cinayetlerinin dinamikleri: Eylem programı için öneriler sonuç raporu* (1. baskı). Ankara: Koza.
- Kaya, F., Serin, Ö. ve Genç, A. (2007). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin cinsel yaşamlarına ilişkin yaklaşımlarının belirlenmesi. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 6*(6), 441-448.
- Khurana, A. & Cooksey, E. C. (2012). Examining the effect of maternal sexual communication and adolescents' perceptions of maternal disapproval on adolescent risky sexual involvement. *Journal of Adolescent Health, 51*(6), 557-565.
- Kotchick, B. A., Shaffer, A., Miller, K. S., & Forehand, R. (2001). Adolescent sexual risk behavior: A multi-system perspective. *Clinical Psychology Review, 21*(4), 493-519.
- Lefkowitz, E. S. (2005). "Things Have Gotten Better" Developmental changes among emerging adults after the transition to university. *Journal of Adolescent Research, 20*(1), 40-63.
- Moore, S. & Rosenthal, D. (1991). Adolescents' perceptions of friends' and parents' attitudes to sex and sexual risk-taking. *Journal of Community & Applied Social Psychology, 1*(3), 189-200.
- Newcomer, S. F. & Udry, J. R. (1984). Mother's influence on the sexual behavior of their teenage children. *Journal of Marriage and the Family, 46*(2), 477-485.
- Newcomer, S. F., Udry, J. R., & Cameron, F. (1983). Adolescent sexual behavior and popularity. *Adolescence, 18*(71), 515-522.
- Ogle S., Glasier A., & Riley S.C. (2008). Communication between parents and their children about sexual health. *Contraception, 77*(4), 283-288.
- Okyay, G. (2007). *Women victimization: In the case of family honor in Turkey* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Orçın, E., Aras, Ş. ve Açıık, R. (2003) Üniversiteli gençlerin cinsel tutum ve davranışları. *Jinekoloji ve Obstetrik Dergisi, 17*(3), 169-174.
- Özan, S., Aras, Ş., Şemin, S. ve Orçın, E. (2004). Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin cinsel tutum ve davranış özellikleri. *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 18*(1), 27-39.
- Özan, S., Timbil, S., Aras, Ş., Bilgin, A.C., Orçın, E. ve Şemin, S. (2010). Sexual attitudes and behaviour changes and opinions of interns in İzmir, Turkey. *The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care, 15*(5), 367-375.
- Parla, A. (2001). The "honor" of the state: Virginity examinations in Turkey. *Feminist Studies, 27*(1), 65-88.
- Poroy, A. (2005). *Türkiye'de cinsellik* (1. baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Potard, C., Courtois, R., & Rusch, E. (2008). The influence of peers on risky sexual behaviour during adolescence. *The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care, 13*(3), 264-270.
- Prinstein, M. J. & Dodge, K. A. (2008). Current issues in peer influence research. *Understanding Peer Influence in Children and Adolescents, 3*-13.
- Reiss, I. L. (1981). Some observations on ideology and sexuality in America. *Journal of Marriage and the Family, 43*(2), 271-283.
- Resnick, M. D., Bearman, P. S., Blum, R. W., Bauman, K. E., Harris, K. M., Jones, J., ... & Ireland, M. (1997). Protecting adolescents from harm: Findings from the National Longitudinal Study on Adolescent Health. *Jama, 278*(10), 823-832.

- Rickwood, D., Deane, F. P., Wilson, C. J., & Ciarrochi, J. (2005). Young people's help-seeking for mental health problems. *Australian E-Journal For The Advancement of Mental Health*, 4(3), 218-251.
- Romer, D., Stanton, B., Galbraith, J., Feigelman, S., Black, M. M., & Li, X. (1999). Parental influence on adolescent sexual behavior in high-poverty settings. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 153(10), 1055-1062.
- Sakallı Uğurlu, N. ve Akbaş, G. (2013). Namus kültürlerinde “namus” ve “namus adına kadına şiddet”: Sosyal psikolojik açıklamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(32), 76-91.
- Sakallı-Uğurlu, N. ve Glick, P. (2003). Ambivalent sexism and attitudes toward women who engage in premarital sex in Turkey. *Journal of Sex Research*, 40(3), 296-302.
- Sakallı, N., Karakurt, G. ve Uğurlu, O. (2001). Evlilik öncesi yaşanan cinsel ilişkiye ve kadınların evlilik öncesi cinsel ilişkide bulunmasına karşı tutumlar. *Tecrübi Psikoloji Çalışmaları*, 22, 15-29.
- Sancar, S. (2009). *Erkeklik: İmkansız iktidar, ailede, piyasada ve sokakta erkekler* (1. baskı). İstanbul: Metis.
- Sancar, S. (2012). *Türk modernleşmesinin cinsiyeti: Erkekler devlet, kadınlar aile kurar* (1.baskı). İstanbul: İletişim.
- Santrock, J. W. (2012). *Yaşam boyu gelişim* (13. baskı). (G. Yüksel, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal çalışma basım tarihi 2011).
- Schulz, B., Bohrnstedt, G. W., Borgatta, E. F., & Evans, R. R. (1977). Explaining premarital sexual intercourse among college students: A causal model. *Social Forces*, 56(1), 148-165.
- Set, T., Dağdeviren, N. ve Aktürk, Z. (2006). Ergenlerde cinsellik. *Genel Tıp Dergisi*, 16(3), 137-141.
- Shtarkshall, R. A., Santelli, J. S., & Hirsch, J. S. (2007). Sex education and sexual socialization: Roles for educators and parents. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 39(2), 116-119.
- Snegroff, S. (2000). No sexuality education is sexuality education. *Family Planning Perspectives*, 32(5), 257-258.
- Somers, C. L. & Paulson, S. E. (2000). Students' perceptions of parent-adolescent closeness and communication about sexuality: relations with sexual knowledge, attitudes, and behaviors. *Journal of Adolescence*, 23(5), 629-644.
- Tezcan, M. (1999). Ülkemizde aile içi töre ya da namus cinayetleri. *Töre Cinayetleri, Ankara: TC Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayınları*, 21-27.
- Topkaya, N. (2012). Parental communication and perceived parental attitudes about sexuality among Turkish college students. *Journal of Educational Sciences Research*, 2(2), 155-168.
- Traeen, B. & I. L. Kvale. (2007). Investigating the relationship between past contraceptive behaviour, self-efficacy, and anticipated shame and guilt in sexual contexts among Norwegian adolescents. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 17(1), 19-34.
- Üskül, A. K., Cross, S. E., Sunbay, Z., Gercek-Swing, B. ve Ataca, B. (2012). Honor bound: The cultural construction of honor in Turkey and the Northern United States. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 43(7), 1131-1151.
- Vandello, J. A. & Cohen, D. (2003). Male honor and female fidelity: implicit cultural scripts that perpetuate domestic violence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(5), 997-1010.
- Vargün, B. (2002). *Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi öğrencileri arasında bir kültür değeri olarak bekâret kavramının sosyal antropolojik açıdan incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Velez-Pastrana, M.C., Gonzalez-Rodriguez, R. A., & Borges-Hernandez, A. (2005). Family functioning and early onset of sexual intercourse in Latino adolescents. *Adolescence*, 40(160), 777-791.
- Widman, L., Choukas-Bradley, S., Helms, S. W., Golin, C. E., & Prinstein, M. J. (2014). Sexual communication between early adolescents and their dating partners, parents, and best friends. *The Journal of Sex Research*, 51(7), 731-741.
- Woodroof, J. T. (1985). Premarital sexual behavior and religious adolescents. *Journal For The Scientific Study of Religion*, 24(4), 343-366.

- Yasan, A., Tamam, L., Özkan, M. ve Gürgen, F. (2009). Premarital sexual attitudes and experiences in university students. *Anatolia Journal Clinical Investigation*, 3 (3), 174-184.
- Yıldırım, T. (2008). *Üniversite çağındaki ergenlerin cinsel bilgi, tutum ve davranışları* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Edirne.
- Zhang, L., Li, X., Shah, I. H., Baldwin, W., & Stanton, B. (2007). Parent–adolescent sex communication in China. *The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care*, 12(2), 138-147.